T084 TKL 2 (22) 1509 Luận Đại Trí Độ-Giải Thích Phẩm 5-Tán Thán Cứu Độ

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 40 1

GIAÛI THÍCH PHAÅM NAÊM: TAÙN THAÙN CÖÙU ÑOÄ

KINH: Baáy giôø, tueä maïng Xaù-lôïi-phaát, tueä maïng Muïc-kieàn-lieân, tueä maïng Tu-boà-ñeà, tueä maïng Ñaïi Ca-dieáp, caùc Tyø-kheo ñöôïc nhieàu ngöôøi bieát ñeán vaø caùc Boà-taùt ma-ha-taùt, caùc Öu-baø-taée, caùc Öu-baø-di nhö vaäy, töø choã ngoài ñöùng daäy, chaép tay baïch Phaät: Baïch Theá Toân! Ñaïi Ba-la-maät laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuûa Boà-taùt ma-ha-taùt; Toân Ba-la-maät, Ñeä nhaát Ba-la-maät, Thaéng Ba-la-maät, Dieäu Ba-la-maät, Voâ thöôïng Ba-la-maät, Voâ ñaúng Ba-la-maät, Voâ ñaúng ñaúng Ba-la-maät, Nhö hö khoâng Ba-la-maät, laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuûa Boà-taùt ma-ha-taùt. Baïch Theá Toân! Töï töôùng Khoâng Ba-la-maät, laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuûa Boà-taùt ma-ha-taùt. Baïch Theá Toân! Töï taùnh Khoâng Ba-la-maät laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuûa Boà-taùt ma-ha-taùt. Caùc phaùp Khoâng Ba-la-maät, Voâ phaùp höõu phaùp khoâng Ba-la-maät, Môû heát thaûy coâng ñöùc Ba-la-maät, Thaønh töïu heát thaûy coâng ñöùc Ba-la-maät, Khoâng theå hoaïi Ba-la-maät, laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuûa caùc Boà-taùt ma-ha-taùt. Caùc Boà-taùt thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, boá thí khoâng saùnh baèng, ñaày ñuû Thí Ba-la-maät khoâng saùnh baèng, ñöôïc thaân khoâng saùnh baèng, ñöôïc phaùp khoâng saùnh baèng, aáy laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Giôùi Ba-la-maät, Nhaãn Ba-la-maät, Tinh taán Ba-la-maät, Thieàn Ba-la-maät, Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuõng nhö vaäy. Theá Toân voán cuõng coøn thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy, maø ñaày ñuû saùu Ba-la-maät khoâng saùnh baèng, ñöôïc phaùp khoâng saùnh baèng, ñöôïc saéc khoâng saùnh baèng, ñöôïc thoï, töôûng, haønh, thöùc khoâng saùnh baèng. Phaät Chuyeån phaùp luaân khoâng saùnh baèng. Phaät ñôøi quaù khöù cuõng nhö vaäy, thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy, neân ñaày ñuû boá thí khoâng saùnh baèng, cho ñeán chuyeån phaùp luaân khoâng saùnh baèng. Phaät ñôøi vò lai, cuõng thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy, neân seõ laøm vieäc boá thí khoâng saùnh baèng, cho ñeán seõ Chuyeån phaùp luaân khoâng saùnh baèng. Vì vaäy baïch Theá Toân! Boà-taùt ma-ha-taùt muoán ñeán bôø kia cuûa heát thaûy phaùp, phaûi neân taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Vaâng, baïch Theá Toân! Taát caû theá gian Trôøi, ngöôøi, A-tu-la phaûi neân leã kính cuùng döôøng Boà-taùt ma-ha-taùt taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy. Phaät baûo chuùng ñeä töû vaø caùc Boà-taùt ma-ha-taùt: Ñuùng vaäy, ñuùng nhö vaäy! Caùc thieän nam töû! Taát caû theá gian trôøi, ngöôøi, A-tu-la phaûi neân leã kính cuùng döôøng vò taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Vì sao? Vì nhaân coù

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 40 2 Boà-taùt ñeán neân xuaát sanh nhaân ñaïo, thieân ñaïo, doøng lôùn Saùt-lôïi, doøng lôùn Baø-la-moân, ñaïi gia cö só, Chuyeån luaân thaùnh vöông, trôøi Töù thieân vöông, cho ñeán trôøi A-ca-nò-saéc;

xuaát sanh Tu-ñaø-hoaøn, cho ñeán A-la- haùn, Bích-chi Phaät, chö Phaät. Nhaân coù Boà-taùt ñeán neân theá gian beøn coù aåm thöïc, y phuïc, ngoïa cuï, phoøng xaù, ñeøn ñuoác, ma-ni, chaân chaâu, tyø-löu-ly, san hoâ, vaøng, baïc... caùc baûo vaät xuaát sanh. Naøy Xaù-lôïi-phaát! Caùc thöù vui cuûa theá gian, hoaëc ôû coõi ngöôøi, hoaëc ôû coõi trôøi, hoaëc caùi vui ly duïc, taát caû thöù vui aáy ñeàu do Boà-taùt maø coù. Vì sao? Naøy Xaù-lôïi phaát! Vì Boà-taùt ma-ha-taùt khi taäp haønh Boà-taùt ñaïo, an truù saùu Ba-la-maät, töï haønh boá thí cuõng laáy vieäc boá thí thaønh töïu chuùng sanh, cho ñeán töï haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuõng laáy Baùt-nhaõ Ba-la-maät thaønh töïu chuùng sanh. Naøy Xaù-lôïi-phaát! Theá neân Boà-taùt ma-ha-taùt, vì an laïc cho heát thaûy chuùng sanh neân xuaát hieän ôû ñôøi. LUAÄN. Hoûi: Trong naêm ngaøn Tyø-kheo, ôû treân coøn coù hôn ngaøn Thöôïng toïa, nhö Öu-laâu-taàn-loa Ca-dieáp... côù sao chæ noùi teân boán ngöôøi? Ñaùp: Boán Tyø-kheo aáy laø voâ löôïng phöôùc ñieàn hieän ñôøi. Xaù-lôïi-phaát laø ñeä töû tay phaûi cuûa Phaät, Muïc-kieàn-lieân laø ñeä töû tay traùi cuûa Phaät. Tu- boà-ñeà tu ñònh voâ traùnh haønh khoâng ñeä nhaát, coøn Ñaïi Ca-dieáp tu möôøi hai haïnh ñaàu ñaø ñeä nhaát, ñöôïc Theá Toân cho aùo vaø chia choã ngoài, coù taâm thöôøng thöông xoùt chuùng sanh saâu xa. Luùc Phaät ôû ñôøi, neáu coù ngöôøi muoán caàu quaû baùo ñôøi nay, maø cuùng döôøng boán vò aáy, lieàn ñöôïc nhö nguyeän. Vì vaäy caùc Tyø-kheo nhieàu ngöôøi quen, nhieàu ngöôøi bieát aáy vaø töù chuùng taùn thaùn Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Hoûi: A-la-haùn thaân toái haäu aáy, vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, côù sao coøn taùn thaùn Baùt-nhaõ Ba-la-maät? Ñaùp: Ngöôøi ta ñeàu bieát A-la-haùn ñöôïc voâ laäu ñaïo, vì Boà-taùt trí tueä tuy lôùn hôn A-la-haùn, song kieát söû chöa döùt neân khoâng quyù. Laïi vì A- la-haùn aáy coù taâm töø bi giuùp Phaät tuyeân döông phaùp hoùa, neân laáy ñoù laøm chöùng. Phaät ñaïo ñoái vôùi theá gian raát lôùn, Baùt-nhaõ coù theå ñöa laïi vieäc aáy, neân goïi laø Ñaïi Ba-la-maät. Trong taát caû phaùp, trí tueä laø ñeä nhaát, neân goïi laø Toân Ba-la-maät. Hay daãn daét naêm ñoä kia theo ñöôøng chaùnh, neân goïi laø Ñeä nhaát Ba- la-maät. Naêm ñoä kia khoâng saùnh kòp, neân goïi laø Thaéng Ba-la-maät Nhö naêm thöùc khoâng baèng yù thöùc coù theå laøm lôïi mình lôïi ngöôøi, neân goïi laø Dieäu Ba-la-maät. Trong heát thaûy phaùp, khoâng coù phaùp naøo qua ñöôïc, neân goïi laø Voâ thöôïng Ba-la-maät.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 40 3 Khoâng coù phaùp gì töông ñoàng neân goïi laø Voâ ñaúng Ba-la-maät. Caùc ñöùc Phaät goïi laø Voâ ñaúng ñaúng, ñeàu töø Baùt-nhaõ Ba-la-maät xuaát sanh, neân goïi laø Voâ ñaúng ñaúng Ba-la-maät. Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy roát raùo thanh tònh, khoâng theå laáy hyù luaän phaù hoaïi, neân goïi laø Nhö hö khoâng Ba-la-maät. Trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät, töï töôùng taát caû phaùp khoâng theå coù ñöôïc, neân goïi laø Töï töôùng khoâng Ba-la-maät. Trong Ba-la-maät aáy, taát caû phaùp töï taùnh khoâng, caùc phaùp ñeàu do nhaân duyeân hoøa hôïp sanh, khoâng coù töï taùnh, neân goïi laø Töï taùnh khoâng Ba-la-maät. Trong caùc phaùp khoâng coù töï phaùp, neân goïi laø Chö phaùp khoâng Ba- la-maät. Do chuùng sanh khoâng vaø phaùp khoâng aáy, phaù caùc phaùp laøm cho khoâng gì coù ñöôïc, khoâng gì coù ñöôïc cuõng khoâng coù gì ñöôïc, neân goïi laø Voâ phaùp höõu phaùp khoâng Ba-la-maät. Boà-taùt taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät

aáy, khoâng coù coâng ñöùc gì khoâng thu nhieáp ñöôïc, nhö khi maët trôøi xuaát hieän, hoa naøo cuõng nôû, neân goïi laø Môû heát thaûy coâng ñöùc Ba-la-maät. Maët trôøi Baùt-nhaõ Ba-la-maät trong taâm Boà-taùt xuaát hieän, heát thaûy coâng ñöùc thaønh töïu ñöôïc, ñeàu laøm cho thanh tònh. Baùt-nhaõ Ba-la-maät laø goác cuûa heát thaûy thieän, neân goïi laø Thaønh töïu nhaát thieát coâng ñöùc Ba-la- maät. Khoâng coù phaùp theá gian naøo laøm cho khuynh ñoäng ñöôïc, neân goïi laø Baát khaû phaù hoaïi Ba-la-maät. Nhaân duyeân khieán caùc A-la-haùn aáy taùn thaùn laø, ba ñôøi caùc ñöùc Phaät ñeàu töø Baùt-nhaõ Ba-la-maät xuaát sanh, ñoù laø boá thí khoâng saùnh, cho ñeán trí tueä khoâng saùnh. Trong theá gian khoâng coù gì saùnh baèng, neân goïi laø Khoâng saùnh. Saùu Ba-la-maät aáy, roát raùo thanh tònh khoâng coù sai laàm neân goïi laø Khoâng Ïsaùnh. Khoâng saùnh töùc laø Voâ ñaúng ñaúng. Laïi nöõa, Voâ ñaúng ñaúng, chö Phaät goïi laø Voâ ñaúng, saùnh cuøng chö Phaät, neân goïi laø Voâ ñaúng ñaúng. Hoûi: Trong chö Phaät ba ñôøi ñaõ coù Thích-ca Vaên Phaät, côù sao noùi rieâng? Ñaùp: Nay chuùng ôû treân toøa, ñeàu do nôi Thích-ca Vaên Phaät maø ñaéc ñoä, caûm ôn naëng neân noùi rieâng. Nhö Xaù-lôïi-phaát noùi: Thaày toâi khoâng ra ñôøi, chuùng toâi vónh vieãn laø keû muø toái. Caùc A-la-haùn bieát chö Phaät ba ñôøi ñeàu töø trong Baùt-nhaõ Ba-la-maät xuaát sanh, vì vaäy caùc A-la-haùn noùi: Baïch Theá Toân! Chö Boà-taùt ma-ha- taùt, muoán khaép bieát heát thaûy, bieát heát thaûy phaùp, phaûi neân taäp haønh Baùt-

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 40 4 nhaõ Ba-la-maät. Trong khi A-la-haùn taùn thaùn Boà-taùt, sanh taâm cung kính, theá neân noùi leã kính cuùng döôøng. Trôøi, ngöôøi, A-tu-la laø noùi ba thieän ñaïo, coøn ba aùc ñaïo khoâng bieát gì neân khoâng noùi. Phaät nghe A-la-haùn taùn thaùn roài, Phaät aán khaû noùi: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Neân phaûi leã kính cuùng döôøng ngöôøi taäp haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Caùc oâng tuy khoâng coù Nhaát thieát trí, maø noùi khoâng sai. Cho neân noùi laëp “ñuùng vaäy, ñuùng vaäy”. Vì sao? Vì trong ñoù Phaät töï noùi: Nhaân noùi Boà-taùt neân xuaát sanh nhaân ñaïo, thieân ñaïo, cho ñeán heát thaûy caùc Boà-taùt, vì an laïc cho heát thaûy chuùng sanh neân noùi. Doøng lôùn Saùt-lôïi cho ñeán trôøi Saéc-cöùu-caùnh; Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán chö Phaät ñeàu nhö tröôùc noùi. Hoûi: Neáu nhaân noùi Boà-taùt maø coù aåm thöïc... caùc baûo vaät, côù sao ngöôøi ta laïi phaûi ñem söùc laøm luïng, kieám soáng, chòu ñuû taân khoå môùi coù ñöôïc? Ñaùp: Gaëp luùc kieáp ñoùi khaùt, tuy coù baøy ñuû coâng söùc cuõng khoâng coù ñöôïc, vì chuùng sanh toäi naëng. Boà-taùt ñôøi ñôøi taùn thaùn vieäc boá thí, trì giôùi vaø thieän taâm, do nhaân duyeân ba thöù phöôùc aáy neân coù thöôïng, trung, haï. Phöôùc baäc thöôïng, heã nghó ñeán lieàn coù ñöôïc; phöôùc baäc trung, laøm ngöôøi ñöôïc toân troïng, söï cuùng döôøng töï ñeán; phöôùc baäc haï, thì phaûi thí coâng söùc môùi coù ñöôïc. Vì vaäy noùi nhaân nôi Boà-taùt maø coù ñöôïc, thaät chöù khoâng hö doái. Nhaân duyeân söï vui raát nhieàu, khoâng theå keå heát, nay Phaät löôïc noùi vui coõi trôøi, vui coõi ngöôøi, vui Nieát-baøn, ñeàu do Boà-taùt maø coù ñöôïc. Trong ñaây Phaät töï noùi: Boà-taùt truï trong Saùu Ba-la-maät, töï haønh boá thí, cuõng daïy chuùng sanh haønh boá thí. Tuy chuùng sanh töï haønh boá thí, neáu khoâng coù Boà-taùt giaùo ñaïo, thì khoâng theå haønh. Hoûi: Tröø thöù vui giaûi thoaùt

Nieát-baøn, hai thöù vui naày laø choã sanh ra kieát söû cuûa chuùng sanh, vì tham duïc neân sanh saân nhueá, côù sao Boà-taùt giaùo ñaïo thöù nhaân duyeân sanh ra kieát söû aáy? Ñaùp: Boà-taùt khoâng loãi. Vì sao? Vì Boà-taùt ñem taâm töø bi thanh tònh, daïy cho chuùng sanh thöù nhaân duyeân vui, laø neân tu phöôùc söï, neáu chuùng sanh khoâng thanh tònh thöïc haønh phöôùc ñöùc, thì ñoái Boà-taùt coù loãi gì! Nhö ngöôøi haûo taâm laøm gieáng, ngöôøi muø bò rôùt trong ñoù maø cheát, ngöôøi laøm gieáng khoâng toäi. Laïi nhö ngöôøi baøy ñoà aên ngon theát ñaõi ngöôøi, ngöôøi khoâng bieát ñoä löôïng, aên quaù nhieàu sinh beänh, ngöôøi theát ñaõi khoâng toäi. Laïi nöõa, neáu chö Phaät Boà-taùt, khoâng daïy chuùng sanh taïo nhaân duyeân phöôùc ñöùc, thì khoâng coù trôøi, khoâng coù ngöôøi, khoâng coù A-tu-la, chæ taêng tröôûng ba aùc ñaïo, khoâng ai töø toäi maø ñöôïc ra khoûi. Laïi nöõa, chuùng sanh nhaân vui maø sanh tham, nhaân tham maø sanh giaän, nhaân giaän maø sanh khoå, nhaân khoå maø sanh toäi. Nay muoán khoûi cho

chuùng sanh maéc veà caùi toäi thöù naêm neân cho vui. Laïi nöõa, khoâng nhaát ñònh do vui sanh tham duïc. Hoaëc nhôù nghó chaùnh neân vui laøm phöôùc thieän, nhôù nghó taø neân sanh tham duïc. Nay vì chaùnh öùc nieäm vui, neân laøm nhaân duyeân sanh ra phöôùc ñöùc. Laïi nöõa, duy moät mình Phaät laø khoâng sai khoâng laàm. Boà-taùt aáy chöa thaønh Phaät ñaïo, chöa ñöôïc Phaät nhaõn, neân duøng ba thöù vui giaùo hoùa chuùng sanh khaû ñoä, coøn chö Phaät chæ duøng thuù vui giaûi thoaùt giaùo hoùa chuùng sanh. ----------o0o----------

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.